

Pfv.II.21.963/2012/3.

A Kúria a dr. Faragó M. Judit ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Hudy Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt a Szegedi Városi Bíróságon 26.P.21.954/2011. számon megindított és a Szegedi Törvényszék 4.Pf.20.894/2012/2. számú ítéletével elbírált ügyében az említett számú jogerős határozat ellen a felperes részéről 22. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. október 8. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 120.000 (egyszázhuszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 463.300 (négy százhatvanháromezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes mint ajándékozó és házastársának nagynénje, az alperes mint megajándékozott között 1998. június 15-én ajándékozási szerződés jött létre a Sz., R. utcai ingatlan 1/3-ad tulajdoni hányadára vonatkozóan. Ugyanezen a napon az ingatlan további 1/3-ad tulajdoni illetőségét a felperes korábbi házasságából született N. Sz. nevű gyermeke is az alperesnek ajándékozta. 1999. március 4-én az alperes az ingatlan utolsó 1/3-ad tulajdoni hányadát is megszerezte adásvétel jogcímén T L.-nétől, ezzel egyidejűleg a felperes javára az ingatlan ezen 1/3-ad tulajdoni illetőségére a felperes javára haszonélvezeti jog került bejegyzésre.

2010. december 7-én a peres felek megállapodást kötöttek, mellyel a felperes a haszonélvezeti jogáról 50.000 forint ellenérték fejében lemondott. 2011. július 29-én az alperes a perbeli ingatlant 13.900.000 forintért értékesítette.

A felperes módosított keresetében az általa ajándékozott 1/3-ad

ingatlanhányad visszaadására, illetve ellenértékének megfizetésére kérte az alperes kötelezését a Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján.

Az alperesi ellenkérelem a kereset elutasítására irányult. Az alperes vitatta, hogy az ajándék visszakövetelésének törvényi feltételei fennállnának.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Megállapította, hogy a felperes a keresetlevelében arra hivatkozott, miszerint azon feltevése, melyre tekintettel az ajándékozás történt, megghiúsult. Az ajándékozásra ugyanis az indította, hogy az alperes a felperes gyermekei ellátásában segíteni fog és a háztartási teendőket is ellátja majd. Az alperes azonban 2010 decemberében M.-ra költözött és a gyermekek gondozásában ettől kezdődően már nem működött közre. Azt is sérelmezte, hogy az alperes nem tartotta a kapcsolatot a nagykorú N. Sz. nevű gyermekével, rá rendszeresen sértő megjegyzéseket tett.

A 2012. március 5-én megtartott tárgyaláson - személyes meghallgatása során - azonban a felperes úgy nyilatkozott, hogy az ajándékot azért kéri vissza, mivel az alperes az ajándékozás során megígérte, hogy amennyiben a felperes kéri, úgy az ingatlant visszaadja neki. Kijelentette továbbá, hogy az ajándékozási szerződés megkötésekor az alperessel szemben semmilyen elvárása nem volt.

A felperes fenti nyilatkozata alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ajándékozást a felperes feltételhez nem kötötte, ezért a felperesnek a feltevés megghiúsulására alapított kereseti kérelme alaptalan.

A felperes tényelődásai alapján az elsőfokú bíróság vizsgálta a felperesi kereset megalapozottságát a Ptk. 582. § (2) bekezdése alapján is. Kifejtette, hogy az a felperes által állított tény, miszerint az alperes és a felperes lánya, N. Sz. között a kapcsolat megromlott, nem minősül a felperes közeli hozzátartozója rovására elkövetett olyan súlyos jogsértésnek, ami a felperes ajándék visszakövetelése iránti igényét a Ptk. 582. §-ának (2) bekezdése alapján megalapozhatná.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Noha a felperes a fellebbezésében a teljes ingatlan ellenértékére vonatkozóan kérte az alperes marasztalását, a másodfokú bíróság egyértelműen rögzítette, hogy a fellebbezési eljárásnak kizárólag a felperes és az alperes közötti, az ingatlan 1/3-ad tulajdoni hányadára vonatkozó ajándékozási szerződésen alapuló ajándék

visszakövetelése képezte a tárgyát.

Kétségtelen, hogy a felperes jogi képviselője útján a 12. sorszámú beadványában követelését az ingatlan egészére kiterjesztette: az ajándékot a perben nem álló N. Sz. nevű lánya által az alperesnek juttatott 1/3-ad rész vonatkozásában is visszakövetelte, továbbá a perben nem álló T. L.-nétől vétel jogcímén történt 1/3-ad tulajdonrész megszerzése vonatkozásában is bejelentette az igényét arra hivatkozva, hogy a vételárat ő nyújtotta ajándékként az alperesnek. A 2012. március 5-én megtartott tárgyaláson azonban úgy nyilatkozott, hogy „kijelentem, hogy akkor maradjon csak az eredeti 1/3-ad rész, e körben én továbbra is az ajándék visszakövetelésére hivatkozom”. A jogi képviselővel eljáró alperes tehát a keresetét az eredetileg előterjesztett formájában tartotta fenn, azaz az ingatlan általa ajándékozott 1/3-ad részére, illetve a helyébe lépő értékre, ajándék visszakövetelése címén. A kérelemhez kötöttség elvéből következően ezért – a másodfokú bíróság szerint – az elsőfokú bíróság – helyesen – kizárólag csak azt vizsgálhatta, hogy fennállnak-e a peres felek által kötött ajándékozási szerződés vonatkozásában az ajándék visszakövetelésének feltételei.

Ehhez képest a felperes azon fellebbezése, amelyben az ingatlan további 2/3-ad részének helyébe lépő eladási árra is igényt tartott ajándék visszakövetelése címén, a fellebbezési eljárásban meg nem engedett keresetmódosításnak minősül, amit a másodfokú bíróság a Pp. 247. §-ának (1) bekezdése alapján nem vizsgálhatott.

Ami a peres felek közötti ajándékozási szerződést, a felperes erre vonatkozó ajándék visszakövetelése iránti igényét illeti, a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes maga sem állította, hogy az ajándékozást feltételhez kötötte volna. Azon előadása pedig, miszerint az alperes olyan ígéretet tett, hogy a felperes kérésére utóbb az ajándékot a felperes részére visszajuttatja, nem tekinthető feltevésnek, ez esetben ugyanis a felek jogügylete nem minősülne ajándékozásnak. Ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem bizonyította, miszerint az ajándékozást bármilyen, az alperessel szembeni olyan elváráshoz kötötte volna, amely szerződéskori akaratát meghatározta. Nem sértett tehát jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor a felperes téves feltevés jogcímre alapított ajándék visszakövetelése iránti követelését elutasította.

A felperes fellebbezése érintette a haszonélvezeti joga megszüntetésére vonatkozó szerződést is, miszerint annak megkötésére nem volt valós akarat. Ezzel összefüggésben azonban a felperes az elsőfokú eljárás során – bírói tájékoztatás ellenére – nem terjesztett elő kereseti kérelmet ezen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Ennek hiányában helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor érdemben nem vizsgálta a

felperes ezen hivatkozását, nem folytatott le e körben bizonyítást, melyre a fellebbezési eljárásban sem volt mód.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges tényállást a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, abból helyes következtetésekre jutott, ezért ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte a tényállás teljeskörű feltárása érdekében, az általa megjelölt tanúk meghallgatása révén.

A felülvizsgálati kérelem szerint az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg és nem értékelte megfelelően jelen ügy kapcsán azon körülményeket, amelyek a perbeli ingatlan alperes által történő szerzésével, illetve eladásával kapcsolatosak.

A felperes már az elsőfokú eljárás során előadta, miszerint az alperes T. L.-né 1/3-ad tulajdoni illetőségét oly módon szerezte meg, hogy a szükséges vételárat a felperes bocsátotta a rendelkezésére, így ezt a pénzüsszeget a felperes joggal tekinthette ajándéknak. Ezt támasztja alá, hogy az adásvételi szerződésben az 1/3-ad tulajdoni illetőség erejéig a felperes haszonélvezeti jogot szerzett a perbeli ingatlanon. Ennek az volt a célja, hogy megkerülése nélkül az alperes ne értékesíthesse az ingatlant, mivel a R. utcai ház a felperes a jövőre nézve N. Sz. nevű lányának szánta, családalapítását követően.

A felperesnek tehát nem állt szándékában az ingatlanon fennálló haszonélvezeti jogáról lemondani. Az ezzel ellentétes tartalmú okiratot vagy nem ő írta alá, vagy rossz egészségi állapotát kihasználva íratatták a nevét a haszonélvezeti jogot megszüntető okira, melynek eredeti példánya a peres iratok között nem is szerepel. Az alperes egyébként ellentmondó nyilatkozatokat tett a haszonélvezeti jogról történő lemondással kapcsolatban, ezért a bíróság nem mellőzhette volna az okiratot szerkesztő ügyvéd, dr. A. K. meghallgatását. Erre vonatkozó határozott bizonyítási indítványt a felperes azért nem terjesztett elő, mivel az elsőfokú bíróság a 2012. március 5-i tárgyaláson a tárgyalás berekesztése előtt nem tett eleget a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, ezért a felperes nem szerzett tudomást arról, hogy a tárgyalás végén már ítélethozatalra kerül sor.

A felülvizsgálati kérelem értelmében a felperes vitatta azon első-, illetve másodfokú bírósági álláspontot, mely szerint a per keretei között csak a perbeli ingatlan 1/3-ad tulajdoni illetőségére

vonatkozó ajándékozást lehetett vizsgálni. Az eljárás során ugyanis a felperes többször hangsúlyozta, hogy az egész házat a saját pénzéből vette, majd a T. L.-néval létrejött adásvételi szerződéshez is ő biztosította a vételárat az alperesnek. Ezen adásvételi szerződés körülményeit az elsőfokú bíróság nem tisztázta, nem hallgatta meg tanúként a felperes által bejelentett N. Sz.-t és Sz. F.-t. A tanúk vallomásából az is megállapítható lett volna, hogy a felperes nem kívánt lemondani az ingatlanon fennálló haszonélvezeti jogáról.

A felülvizsgálati kérelmében a felperes végezetül leszögezte, hogy az egész ingatlant, illetve ellenértékét követeli vissza az alperestől, nem csupán annak 1/3-ad részét.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult, álláspontja szerint a felperes sem anyagi, sem eljárásjogi jogszabálysértést nem bizonyított.

Tény, hogy az alperes a felperestől az ajándékot az általa nyújtott szolgáltatások fejében kapta meg, ez azonban azért nem került bizonyításra, mivel a felperes személyesen úgy nyilatkozott, hogy semmilyen elvárása nem volt az ajándékozás során. Ezért helyes az a döntés, hogy igazolt, kinyilvánított feltevés hiányában annak megghiúsulásáról sem lehet szó.

Nem ajánlott fel bizonyítást a felperes a Ptk. 582. § (2) bekezdése vonatkozásában. Dr. A. ügyvéd meghallgatására határozott indítványt nem tett, N. Sz. meghallgatására pedig nem volt szükség, mivel maga is benyújthatott volna önálló keresetet a részéről ajándékozott 1/3-ad vonatkozásában. Helyesen tartalmazza a jogerős ítélet azt is, hogy a haszonélvezeti jogról történő lemondást tartalmazó nyilatkozatot a felperes nem támadta meg, ezért ez a felülvizsgálati kérelemnek nem lehet tárgya.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

1) A felülvizsgálati eljárás alapja anyagi jogi és a per érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárásjogi szabálysértés lehet, olyan követeléseket illetően, melyeket a perben a felülvizsgálati kérelem előterjesztője az első-, illetve másodfokú eljárás során az eljárási szabályok által meghatározott rendben érvényesíthet. Ennek értelmében a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetve ellenkérelmen (Pp. 215. §), illetve a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet (Pp. 247. § (1) bekezdés).

A fenti jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes végleges keresete kizárólag az 1998. június 15-én az alperesnek ajándékozott

1/3-ad ingatlan tulajdoni hányad helyébe lépett ellenérték visszakövetelésére irányult. Ennek következtében nem volt, nem lehetett az első-, illetve másodfokú eljárásnak tárgya a perben nem álló N. Sz.-tól ajándékba kapott 1/3-ad ingatlanrész, illetve vételár-hányad visszakövetelése, valamint a perben nem álló T. L.-nétől adásvételi szerződéssel megszerzett 1/3-ad rész iránti igény, ami tehát nem is a felperestől származó ajándék jogcímén került az alperes tulajdonába. Végezetül - erre irányuló kereseti kérelem hiányában - nem képezhette a jogvita tárgyát az ingatlanon fennálló haszonélvezeti jog megszüntetése tárgyában létrejött szerződés érvényessége sem. Miután pedig a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH 1995/3/163.), ezért a felülvizsgálati eljárás kizárólag a felperes által az alperesnek ajándékozott 1/3-ad ingatlan tulajdoni hányadra vonatkozó, ajándék visszakövetelését elbíráló jogerős ítélettel összefüggő, a felperes által hivatkozott jogszabálysértés elbírálására terjedhetett ki.

A fentiekkel összefüggésben a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének. A 2012. március 5-i tárgyaláson azonban az eljáró bíró kifejezetten tájékoztatta a felperest, hogy amennyiben az ingatlan további 2/3-ának megfelelő ellenérték megfizetésére is igényt tart, ebben az esetben a kereset ennek megfelelő módosítására, illetve a haszonélvezeti jog megszűnésével összefüggésben érvénytelenségi per indítására van szükség. A felperes ezen kioktatást követően tette azt a bejelentést, miszerint csak az eredeti kereseti kérelmének megfelelő 1/3-ad tulajdoni hányad vonatkozásában él az ajándék visszakövetelése iránti jogával.

Az elsőfokú eljárásban a tárgyalás berekesztésére pedig a Pp. 145. § (2) bekezdésében foglaltakra történt figyelmeztetést követően került sor. A 2012. március 5-i tárgyalásra az elsőfokú bíróság a felperes kérelmének megfelelően tanúként idézte N. Sz.-t és T. L.-nét. Meghallgatásukat azt követően mellőzte, hogy a felperes az eredeti kereseti kérelmének megfelelően kérte az alperes marasztalását, így a tanúk meghallgatása a további 2/3-ad tulajdonrész vonatkozásában okafogyottá vált.

2) A felülvizsgálati kérelem érdemét tekintve, tehát a felperes által az alperesnek ajándékozott 1/3-ad tulajdoni hányad vonatkozásában helyesen mutatott rá az első-, illetve a másodfokú bíróság arra, miszerint a felperes személyes előadására tekintettel nem nyert bizonyítást a perben olyan, a felperes által az alperes irányában kinyilvánított feltevés, amelynek megghiúsulására alapítottnak a Ptk. 582. § (3) bekezdése értelmében az ajándék, illetve a helyébe lépett érték visszakövetelhető lenne. (A felek egyező előadásából ugyanakkor megállapítható, hogy az alperes több,

mint 10 évig gondoskodott a felperes kiskorú gyermekeiről, illetve vezette a család háztartását. Ezért amennyiben a perben a felperes fenntartotta volna az eredeti kereseti kérelmét a feltevésre vonatkozóan, annak megghiúsulása nagy valószínűséggel nem nyert volna igazolást.)

A felperes módosított előadásával kapcsolatban, miszerint az alperes annak tudatában fogadta el az ajándékot, hogy azt utóbb a felperesnek vissza kell szolgáltatnia, mivel hosszabb távon az ingatlant a felperes N. Sz. nevű gyermekének szánja, helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy ebben az esetben a felek jogügylete már nem minősült volna ajándékozásnak. A felperes ezzel összefüggő előadása egyébként is életszerűtlen volt. Amennyiben ugyanis a felperes az ingatlant a lányának szánta, nem lett volna értelme annak, hogy - adófizetési kötelezettséget maga után vonó - ajándékozási szerződéssel azt az alperesnek ajándékozza és hasonló lépésre kényszerítse N. Sz. nevű lányát is.

Bár a felperes az 1998. június 15-i ajándékozási szerződéssel összefüggésben a Ptk. 582. § (2) bekezdése alapján nem terjesztett elő keresetet, a keresetlevél tartalma, illetve a felperes személyes nyilatkozata alapján az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az alperes a felperes közeli hozzátartozója, N. Sz. sérelmére elkövetett-e súlyos jogsértést, ami az ajándék visszakövetelése iránti igényt megalapozhatná. Ezzel összefüggésben helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az ajándék visszakövetelésének ezen a jogcímen sem lett volna helye.

Helyesen, a vonatkozó anyagi jogi és eljárási jogszabályok maradéktalan betartásával jutott tehát az első-, illetve másodfokú bíróság arra a megállapításra, hogy jelen esetben az eljárás tárgyát kizárólag a felperes és alperes között létrejött ajándékozási szerződéssel összefüggő ajándék visszakövetelése iránti kereseti kérelem képezhetette, melynek törvényi feltételeit a felperes a perben nem bizonyította, így a bíróság helyes döntést hozott, amikor a felperesi keresetet elutasította.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem volt alapos, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően őt kötelezte a Kúria az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a viselésére.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, valamint 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. október 8.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Makai Katalin s.k.
előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő